

bereik. In enkele trekken wil ik trachten u hun leven, hunne verdiensten en hun werken te herinneren: het zij eene opregte hulde, die wij gaarne aan hunne nagedachtenis hier openlijk toebrengen.

Op den 19^{den} Julij des vorigen jaars verloor de Klasse haar veelgeacht Medelid **JOHANN WILHELM WILMS**, juist op den dag, waarop hij voor acht-en-dertig jaren door haar was benoemd geworden.

Deze uitstekende en waardige Toonkunstenaar werd op den 30sten Maart 1772 te *Witzhelden*, een dorp in het Hertogdom *Berg*, geboren. Zijne ouders waren brave en geachte menschen.

Krachtig naar geest en ligchaam, eenvoudig, burgerlijk opgevoed, ontwikkelde zich weldra bij hem de begeerte naar eene meer dan gewone vorming, waartoe zijne aanvankelijke bestemming als predikant hem den weg opende. Deze bestemming mogt hij echter niet bereiken: want alras openbaarde zich bij hem eene zoo bepaalde neiging tot de muziek, zoowel voor de piano-forte als voor de fluit, dat die hem zijne eerste roeping deed ter zijde stellen. Het eerste onderrigt ontving hij van zijnen vader en oudsten broeder, beide schoolonderwijzers en organisten, en wel met een zoo gelukkig gevolg, dat hij eerlang zelf als muzikmeester, eerst te *Luttringhausen* en daarna te *Elberfeld*, optrad. Hij oefende zich, toen nog zeer jong zijnde, reeds in de compositie, en beproefde zijne gedachten in meerstemmige muziekstukken op het papier te stellen. Het verschijnen van MOZARTS klavierwerken gaf eene nieuwe wending aan zijne muzikale studiën, en voltooide zijne geheele vorming. Zijn talent kon niet wel onopgemerkt blijven: men gaf hem den raad, tot meerdere ontwikkeling zich naar eene grootere plaats te begeven. Dit strookte volkomen met zijne inzigten; want de jongeling, vol van geest- en levenskracht verlangde de wereld te zien. Hij reisde naar Holland, en toen hij daar de gelegenheid vond, om zich verder, onder de leiding van den bekwamen toonkunstenaar HODERMAN, in de harmonie te oefenen, vestigde hij zich in Augustus des jaars 1791

bepaaldelijk te *Amsterdam*, waar hij tot aan het einde zijns levens inwoner is gebleven, en alzoo het burgerregt heeft verkregen.

Hier namen zijn smaak en zijne pathetische manier van uitdrukking bij de voordragt van klassieke muziekstukken, reeds bij zijn eerste optreden, de jonge virtuozen en dilettanten zoodanig in, dat zij met goed gevolg zijne methode volgden. Bij den hoogsten trap van vaardigheid, verstond WILMS ook de kunst, om door vrije fantasiën, door de meest geleerde en verrassende modulatiën, zijne toehoorders te boeijen en te verbazen. Onafgebroken zich in de compositie oefenende, verkreeg hij daardoor vele kweekelingen; terwijl aan zijne voortreffelijke wijze van onderrigt de gelukkige ontwikkeling en vorming van een aantal voorname toonkunstenaars en dilettanten mag worden toegeschreven. Onder deze zal het genoeg zijn een von SCHMIDT, als zijn waardigsten discipel, kunstbroeder en warmsten vriend te vermelden. Bij eene mannelijke en gevoelige voordragt, muntte zijn spel vooral uit door eene buitengemeene vaardigheid en nauwkeurigheid. MOZART en HAYDN waren zijne meesters en voorgangers; in hunnen geest was hij doorgedrongen; zijne grootere stukken dragen steeds dezen klassieken stempel.

Zijne compositiën, inzonderheid zijne Symphoniën, Ouverturen en Concerten voor de piano, hebben steeds grooten bijval, zoolwel hier als buitenslands, gevonden: zij zijn vloeiend, gevoelvol en kernachtig. Kalm en gemoedelijk is het karakteristieke zijner toondichting: het hartstogtelijke en luimige was hem niet eigen. Zij drukt algemeene gevoelens uit, gegrond op thematische behandeling.

»Thans is dat" — om de woorden van een zijner vereerders te bezigen — »geheel anders geworden; doch iedere tijd heeft het »zijne. Laat ons daarom de goede werken van vroegere tijden en »hunne scheppers met achting gedenken: want zij hielpen het »goede van heden bevorderen."

WILMS heeft ongeveer vijftig werken in druk uitgegeven, zooten *Amsterdam* als te *Leipzig*, te *Offenbach* en elders. Dit waren

de vruchten (volgens 's mans eigen zeggen) van die weinige uren, welke hem, na zijne veelvuldige en vermoeiende dagelijksche bezigheden, overig bleven. — Voorwaar een bewijs zijner onvermoeide werkzaamheid; terwijl eene onafgebrokene twintigjarige dienstbetrachting, als Organist bij de Doopsgezinde Gemeente alhier, tevens van zijne kunde in dit vak en van zijne nauwgezetheid mag getuigen.

Maar er bestaat een geheel eigenaardig verband tusschen WILMS en Nederland (gelijk zich zijn schoonzoon, de Eerwaarde LUBLINK WEDDIK, zoo te regt uitdrukt): een verband tusschen hem en dat land, hetwelk hem tot een tweede Vaderland geworden is. Onwillekeurig en op eenmaal was hij een man en een vriend des volks geworden, en duizenden, die volstrekt niet geroepen waren om zijne waarde als kunstbeoefenaar of als mensch te beoordeelen en te waarden, noemden zijnen naam, zaamgevlochten met dien van onzen voortreffelijken TOLLENS: *WILMS was de Componist onzer Volksliederen.*

De echt Vaderlandslievende Admiraal VAN KINSBERGEN, wenschende, door doelmatige Volksliederen, Nederlands verlossing van NAPOLEONS dwinglandij bij het nakroost te vereeuwigen, noodigde in den jare 1815 alle Nederlandsche toonkunstenaars tot een wedstrijd, en loofde een belangrijken prijs aan hem uit, die voor deze Volksliederen de beste muziek zou vervaardigd hebben. WILMS was overwinnaar. Het nationaal gevoel heeft op zijn werk, meer dan het vierde eener eeuw, den stempel gedrukt: moge die onder Gods zegen daarop duurzaam gedrukt blijven! De brave WILMS heeft daardoor in elk trouw Neêrlandsch hart zich een blijvend aandenken gesticht.

Streelend mag het voor ons Nederlanders genoemd worden, dat onze Duitsche naburen, onder welke zoo menig toonkunstenaar van den eersten rang zich bevindt, de zangwijze van ons meest geliefd Volkslied, tot hun nieuw vierstemmig Volkslied: *Wir wollen Deutschen sein*, gekozen hebben: een lied, dat reeds op meer dan tweehonderd Liedertafels is gehoord, en dat bovenal

in deze dagen, daar te lande, van duizenden lippen zal worden aangeheven.

Geen uiterlijk eereteken versierde zijne borst: hij had dit wel verdiend, maar heeft het anderen nogtans nimmer benijd.

Het Koninklijk-Nederlandsche Instituut, de groote verdiensten van WILMS erkennende, benoemde hem, al dadelijk bij de oprigting in den jare 1808, tot Lid harer afdeeling van Schoone Kunsten. Tot aan zijnen dood was hij aan de Vierde Klasse gehecht: en inderdaad, zij verliest in hem, in alle opzigten, een vriend, een der waardigste, onpartijdigste, welwillendste, ijverigste harer Leden.

Ja, aandoenlijk was het voor ons, den bijna geheel van gezigt beroofden 75jarigen grijsaard, even vurig en helder van geest als immer, tot slechts weinige dagen voor zijnen dood, in ons midden werkzaam te zien.

Zóó was WILMS in het Instituut, zóó was hij in al zijne betrekkingen, zóó in geheel zijn leven.

Matig en regtvaardig, nederig en gedienschtig zonder eigenbelang, kenner van vele wetenschappen, hoogschatter van geleerden, braaf vader, opregt en standvastig vriend: ziedaar wat allen, die kunde en braafheid op prijs stellen, in hem zullen erkennen: ziedaar, wat de indrukwekkende graffoanen, door zijne kunstbroederen, en met name door het Genootschap *Cecilia*, als een laatsten afscheidsgroet aan vader WILMS toegebracht, op den 24sten Julij 1847 in de Zuiderkerk alhier, te beteekenen hadden: ziedaar wat de Vierde Klasse van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut hier openlijk als eene hulde ter zijner nagedachtenis wilde bevestigen.

Het tweede verlies, dat de Klasse geleden heeft, was het overlijden van Jonkheer M^r. HENDRIK SIX, Heer van *Hillegom*.

Uit een oud en aanzienlijk geslacht op den 4ten September 1790 binnen deze stad geboren, genoot hij eene onbekrompene, zorgvuldige en geleerde opvoeding. Hierdoor was hij boven zoo vele